

Doede schreeuwt om aandacht

Wat als je niet mee kunt komen in de maatschappij? Ja, wat dan?, dacht Eelco Venema. Voor Tryater schreef hij een toneelstuk over buitenbeentje Doede: *Raze om protters*.

ELISABETH POST

Doede woont nog bij mem thuis. Ze houden er een bijzondere leefwijze op na. Mem zit de hele dag voor de buis. De dertigjarige Doede probeert de wereld om hem heen te begrijpen door rode draden in de kamer te spannen. Zo deelt hij de wereld op in voor hem hapklare brokken. Hij heeft moeite met het leggen van contact en heeft geen idee wat sociaal wenselijke omgangsvormen zijn. Hij gaat daar op zijn eigen wijze mee om.

„It falt foar him net ta om it allegear te begripen”, zegt Eelco Venema (42). Op verzoek van Tryater dook hij in het thema ‘maatschappelijke participatie’ en schreef het verhaal *Raze om protters*. Hij is tevens de regisseur van het stuk.

Hoofdpersonage Doede (Raymond Muller) heeft een lichte verstandelijke beperking. Hij leeft noodgedwongen weer thuis bij zijn moeder (Aly Bruinsma). Contact maken de twee nauwelijks. Er komt dagelijks een verzorgster (Olympia Kotopoulos) naar de vrouw kijken, Doede krijgt zo nu en dan bezoek van een hulpverlener (Mads Wittermans). Het moet nou eenmaal, maar de casemanager heeft feitelijk geen interesse in Doede. Het is voor hem

Aly Bruinsma en Raymond Muller als moeder en zoon in *Raze om protters*. FOTO BAS DE BROUWER

de zoveelste klant. Het stuk is geen aanklacht tegen hoe de maatschappij met mensen als Doede omgaat, benadrukt Venema. Hij wil ook niet tegen de hulpverlening aanschoppen of moraliseren.

Natuurlijk, Venema vindt wel iets van hoe de zorg in elkaar steekt en over hoe er met buitenbeentjes wordt omgegaan. Maar die mening heeft hij niet verwerkt in de voorstelling. Het gaat over het functioneren van de participatiemaatschappij, zegt Venema. Het gaat over maatschappelijke vraagstukken rondom zorg, participatie, inclusiviteit, zingeving en eenzaamheid. „Ik wol sjen litte hoe’t minsken as Doede en syn mem der krekt bûten falle, hoe’t sy libje en hoe’t sy op har wize mei de situaasje omgean.”

Venema ging voor hij begon te schrijven het veld in om „in bytsje grip op de matearje te krijen”. Hij bezocht onder andere Caparis en keek

bij Mind Up waar mensen met een psychisch of psychiatrisch probleem aan de slag zijn. In Bolsward bezocht hij het bedrijf Carcosmetics. Bij dat autopoetsbedrijf werken onder andere mensen die niet op de reguliere arbeidsmarkt aan de slag kunnen.

Uiteindelijk ging Venema schrijven en kwam Doede er uitrollen. Je kunt alles van Doede vinden, maar eerlijk is hij wel, vindt Venema. Doede is duivenmelker, gefascineerd door lantaarnpalen en groot fan van Elske DeWall – zij levert een speciale bijdrage aan de voorstelling en zingt de titelsong *Raze om protters*. Alhoewel, fan is eigenlijk niet de juiste benaming, hij adoreert haar. Waarom is Doede stapelgek op Elske DeWall? „It moast Elkse wurde, want mei dat reade hier liket se wol in bytsje op syn mem.”

Doede wordt ontslagen omdat hij te ver in de adoratie doorslaat en,

‘Wêrom dogge minsken my dit oan, ropt er. Sy miene it sa goed’

onbedoeld, de zangeres stalkt. Dat hij zich daarbij laat opjuttten door zijn collega’s, heeft hij niet door. „Eins is it tragysk wat him oerkaam is. En sa fiele hy en syn mem dat earst ek: alles oerkomt se. ‘Wêrom dogge minsken my dit oan’, ropt er. Sy miene it sa goed, eltsenien is tsjin harren.”

Grote vraag is dan ook: hoe komt het met Doede? Venema laat hem in opstand komen tegen zijn situatie. Hij schreeuwt letterlijk om aandacht van de mensen. „Hy seit tsjin it publyk: hé, ik bin der ek noch!” Vervolgens neemt Doede de mensen mee

in zijn belevingswereld.

Venema maakt, zegt hij, theater om de wereld om hem heen wat beter te begrijpen. Hij vindt zichzelf geen wereldverbeteraar of prediker. Publiek dat naar de voorstelling komt, mag er van alles van vinden. „Ik hoopje fansels wol dat se der oer neitinke sille.”

Raze om protters is het tweede grote stuk dat Venema heeft geschreven. „It wie tige nijsgjirrich om yn it tema ‘participatiemaatschappij’ te dûken”, zegt hij. En hoewel hij heel wat stukken heeft geregisseerd en rollen heeft gespeeld, is het toch spannend om deze productie in première te zien gaan. „Mar ik tink dat wy in grut tema op in bysûndere en luchtige manier sjen litte.”

Raze om protters wordt gespeeld op 39 locaties in Friesland. Morgenavond is de première in De Bidler in Wergea. Voor kaarten, data en locaties zie tryater.nl

‘Blade Runner’ terug in de bioscopen

DEN HAAG De film *Blade Runner*, met in de hoofdrol de onlangs overleden acteur Rutger Hauer, is vanaf 1 november weer in de Nederlandse bioscopen te zien. *Blade Runner: The Final Cut* zal dan ook voor het eerst in de geschiedenis in IMAX-formaat te zien zijn. De thriller uit 1982 vertelt het verhaal van een agent (Harrison Ford) die in een naargeestige, dystopische toekomst jaagt op menselijke klonen. De film betekende de grote doorbraak in Hollywood voor Hauer, die een van de ontsnapte *repllicants* speelt.

Schlagerzanger Karel Gott overleden

PILSEN De Tsjechische schlagerzanger Karel Gott is dinsdag overleden, zo meldten Tsjechische media gisteren. De artiest, die ongeveer 120 albums opnam, is 80 jaar geworden. Gott werd geboren in de plaats Pilsen. In 1968 vertegenwoordigde hij Oostenrijk bij het Eurovisiesongfestival met het liedje *Tausend Fenster*, waarmee hij dertiende werd. Het liedje *Die Biene Maja* uit 1975 is een van zijn bekendste nummers. In de wereld van de schlagers groeide hij uit tot een van de grootste artiesten en trad hij bijna zes decennia op.

Karel Gott

BN'ers bloot op tv voor teelbalkanker

AMSTERDAM Acht bekende Nederlandse mannen, onder wie Thijs Römer, Viggo Waas, Simon Keizer en Jasper Demollin, gaan 14 november uit de kleren in het programma *For One Night Only* op Net5. Met een Full-Monty-achtige stripact vragen ze aandacht voor prostaat- en teelbalkanker. „Toen ze me vroegen dacht ik: daar sta ik niet om te springen”, aldus deelnemer Simon Keizer. „Maar toen ik er meer over hoorde, vond ik het zo’n mooi idee. Het programma gaat niet de platte kant op. En we doen het met zijn achten”

Plácido Domingo vertrekt bij LA Opera

LOS ANGELES De wereldberoemde operazanger Plácido Domingo heeft ontslag genomen bij de Los Angeles Opera. Volgens de *Los Angeles Times* heeft de 78-jarige ‘met pijn in zijn hart’ als directeur en als zanger afscheid genomen. De operazanger wordt door verscheidene vrouwen in de operawereld beschuldigd van seksuele intimidatie. Hij zou zich daar decennia geleden aan hebben schuldig gemaakt. Er komen steeds meer beschuldigingen. Domingo wil in het belang van de opera stoppen en zich aan zijn verweer wijden.